

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Obor Výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět

v 1. – 3.roč. 1 hodina týdně

4. – 5.roč. 2 hodiny týdně

Charakteristika výuky

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech, tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění a myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

V 1.-3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu dítěte. Dítě kreslí rádo z paměti, předloham se vyhýbá. Jeho představy ho těší a snaží se je ztvárnit. Vhodná motivace, která předchází výtvarné tvorbě, podněcuje uvolnění dětské fantazie

Úlohou učitele je posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací.

Tato výchova prolíná celým obdobím. Jeví se jako vedení žáka:

- k svobodnému výtvarnému vyjádření
- k uvědomování si krásy tvarů, barev a barevných kombinací, struktur
- k postupné schopnosti samostatné volby výtvarné techniky, ke správnému zacházení s výtvarnými nástroji, barvami apod.
- k účasti na utváření prostředí, ve kterém žijeme, učíme se
- vede k tomu, aby se prakticky i teoreticky seznámili s různými výtvarnými technikami a prostředky
- aby se rozvíjel a prohluboval jejich vztah k výtvarnému umění a celé oblasti výtvarné kultury
- aby žáci získali představu o historickém vývoji výtvarného umění, včetně umění užitého, lidového a architektury
- aby byli žáci schopni získaných poznatků a dovedností využívat ve svém životě

Cílové zaměření, klíčové kompetence oboru

Kompetence k učení

- probouzet a rozvíjet schopnosti výtvarného vyjadřování žáků
- rozvíjet tvořivé schopnosti žáků
- učit žáky pozorovat a vnímat krásu přírody, hovořit o svých pocitech a dojmech, pokusit se je výtvarně vyjadřovat
- četbou, vyprávěním příběhem, hudbou, dramatickým dílem podněcovat a rozvíjet výtvarné představy žáků, dát možnost výtvarným projevům v různých technikách
- pozorovat a porovnávat jednoduché předměty, hledat jejich jednotlivé kvality – barevnost, pojmenovávat vlastnosti, tvary, hledat a odlišovat struktury
- dbát na rovnoměrnost a vyváženost smyslových, citových a rozumových přístupů a jejich propojování s důrazem na rozvoj fantazie a svobodného subjektivního vyjadřování
- dovedností získaných při výtvarných činnostech využívat při výuce prvouky, matematiky, českého jazyka i psaní a naopak

- seznamovat žáky s ilustracemi v dětských knihách, poznávat nejznámější malíře – ilustrátory, mezipředmětové vztahy se čtením a literární výchovou

Kompetence k řešení problémů

- dát dítěti možnost osobitého výtvarného vyjádření určitého prožitku nebo představy neovlivněného vnuceným výtvarným vzorem

Kompetence komunikativní

- učit se prezentovat svůj výtvarný projev a naslouchat sdělení druhých

Kompetence sociální a personální

- učit se tvořivě pracovat ve skupině

Kompetence pracovní

- vytvářet základní pracovní návyky pro výtvarnou činnost žáků
- seznamovat žáky s výtvarnými nástroji, materiály a technikami
- výtvarně experimentovat, objevovat tvary věcí kolem nás, hra s linií s využitím různých plastických materiálů
- výtvarně zobrazovat tvary předmětů na základě her s nimi
- kreslením, malováním a modelováním rozvíjet tvarovou, barevnou i prostorovou představivost a jemnou motoriku
- umět dodržovat hygienická a bezpečnostní pravidla

Kompetence občanské

- vytvářet kladný citový vztah k výtvarnému umění
- využívat zkušeností žáků, učit je respektovat vzájemné odlišnosti ve výtvarném vyjadřování

Kompetence digitální

- motivujeme žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení
- poskytujeme žákům prostor ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace
- vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět – Výtvarná výchova

Ročník: 4.,5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy
<p>- prohloubí si a zdokonalí techniky malby z 1. období</p> <p>- zvládne malbu stěrkou, rozlévání barev a kombinaci různých technik</p> <p>- barevně vyjadřuje své pocity a nálady</p> <p>- pojmenovává a porovnává světlostní poměry, barevné kontrasty a proporční vztahy</p> <p>- komunikuje o obsahu svých děl</p> <p>- prohloubí si a zdokonalí techniky kresby z 1. období</p> <p>- dokáže kresbou vystihnout tvar, strukturu materiálu</p> <p>- zvládne obtížnější práce s linií</p> <p>- užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření v plošném vyjádření linie, v prostorovém vyjádření a uspořádání prvků</p> <p>- zaměřuje se vědomě na projevení vlastních životních zkušeností v návaznosti na komunikaci</p> <p>- rozeznává grafické techniky</p> <p>- zobrazuje svoji fantazii a životní zkušenosti</p> <p>- hledá a nalézá vhodné prostředky pro své vyjádření na základě smyslového vnímání, které uplatňuje pro vyjádření nových prožitků</p> <p>- prohloubí si znalosti z 1. období</p> <p>- získává cit pro prostorové ztvárnění zkušeností získaných pohybem a hmatem</p> <p>- výtvarně zpracovává přírodní materiály – nalepování, dotváření apod.</p> <p>- pozná ilustrace známých českých ilustrátorů – např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové, J. Trnky, J. Čapka, Z. Müllera, A. Borna, R. Pilaře a další</p>	<p>MALBA</p> <p>Malba – hra s barvou, emocionální malba, míchání barev.</p> <p><u>OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ</u></p> <p>Ověřování komunikačních účinků</p> <p>– osobní postoj v komunikaci</p> <p>– proměny komunikačního obsahu</p> <p>– záměry tvorby a proměny obsahu vlastních děl.</p> <p><u>KRESBA</u></p> <p>Kresba – výrazové vlastnosti linie, kompozice v ploše, kresba různým materiálem – pero a tuš, dřívko a tuš, rudka, uhel, např. kresba dle skutečnosti, kresba v plenéru. Písmeno jako dekorativní prvek.</p> <p><u>GRAFICKÉ TECHNIKY</u></p> <p>Grafické techniky – tisk z koláže, ze šablon, otisk, vosková technika.</p> <p><u>TECHNIKY PLASTICKÉHO VYJADŘOVÁNÍ</u></p> <p>Techniky plastického vyjadřování – modelování z papíru, hlíny, sádry, drátů.</p> <p><u>DALŠÍ TECHNIKY</u></p> <p>Další techniky – koláž, frotáž, základy ikebany.</p> <p><u>ILUSTRÁTOŘI DĚTSKÉ KNIHY</u></p> <p>Ilustrátoři dětské knihy</p>	<p><u>Průřezová témata</u></p> <p>OSV - kreativita</p> <p>TV (5. ročník): Sportovní hry</p> <p>Př (4. ročník): Člověk a jeho zdraví</p> <p>VI (4. ročník): Lidé kolem nás</p> <p>TV (5. ročník): Sportovní hry</p> <p>ČJ (4. ročník): Literární výchova</p> <p>ČJ (4. ročník): Jazyková</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy
<ul style="list-style-type: none"> - vytvoří škálu obrazně vizuálních elementů k vyjádření osobitého přístupu k realitě - porovnává různé interpretace a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace - si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení - experimentuje s prostředky, kterými je možné zdůraznit smyslový vjem, seznamuje se i s jednoduchými nástroji digitálních technologií pro animaci a podle zájmu je užívá - užívá při tvorbě různé prostředky včetně digitálních technologií (například nástrojů a programů pro kresbu, funkce přiblížení obrazu pro zaměření na detail apod.) - objevuje možnosti různých prostředků (kresby, malby, fotografie, animace, prostorové tvorby), experimentuje s nimi - zajímá se o výsledky tvorby ostatních a vnímá je jako zdroj inspirace - postupně se učí rozlišovat a třídit různé digitální zdroje; sdělí, co je nejčastěji inspirací pro jeho tvorbu a proč - se záměrem si prohlíží vybraná umělecká díla z online sbírek jemu nejbližší dostupných galerií; díla, která ho zaujala, představí svým spolužákům a zajímá se o postřehy ostatních - objevuje, jak použitá digitální technologie pro propojení zvuku a obrazu, může zdůraznit smyslový vjem či pocit; vychází ze svých nápadů i pracuje podle jednoduchého zadání - se záměrem využívá možnosti různých prostředků (kresby, malby, fotografie, animace, prostorové tvorby), experimentuje s nimi, vytváří varianty; výsledky si porovnává a učí se vystihnout odlišnost v závislosti na použitém prostředku - experimentuje s kombinacemi různých prostředků (například projekce vlastní kresby, malby nebo textu na plochu, objekt či do prostoru) a sdělí, co se mu osvědčilo a proč - zajímá se o výsledky tvorby ostatních, sleduje vybrané online sbírky a vnímá je jako zdroj inspirace - pracuje s vybranými zdroji v digitálním prostředí – ukládá si například vybraná umělecká díla, zaznamenává si důvod, proč si je vybral - zaznamenává si výstavy a kulturní události, které navštívil, vyhledává si k nim informace - vytváří si postupně svoje vlastní kritéria pro třídění digitálních zdrojů a vybraných uměleckých děl (například si ukládá odkazy 	<p><u>UTVÁŘENÍ OSOBNOSTI</u></p> <p>Utváření osobnosti</p> <p><u>Pozitivní hodnocení sebe a druhých</u> Sebepojetí – sebezpoznání, sebehodnocení, sebezpřijetí, sebeprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování</p> <p>Vizuální prostředky – vlastnosti, rozdíly, vlastní preference; různost výsledků tvorby v závislosti na užití prostředků, variantní řešení, kombinace</p> <p>Různé vizuální prostředky; originální využití běžného předmětu; záznam/dokumentace, prezentace</p> <p>Zdroje jako inspirace – různé druhy zdrojů, jejich výběr, třídění, ukládání; společná (např. malba, socha) i osobní kritéria pro třídění; interakce s publikem (různorodost skupin a záměr prezentace)</p> <p>Vizuální prostředky – vlastnosti, rozdíly, vlastní preference; různost výsledků tvorby v závislosti na užití prostředků, variantní řešení; kombinace, experiment; zvuk a obraz – intuice – zadání – záměr; zvuk a proměny obsahu obrazu</p> <p>Proměna světelných a barevných kvalit – projekce na plochu, objekt a do prostoru; proměna prostoru světlem; propojení tradičních prostředků (kresba, malba, grafika, text) s digitálním médiem (promítnutí fotografie/videozáznamu na kresbu, objekt, architekturu, text); ozvučená instalace</p> <p>Zdroje jako inspirace – výběr, třídění (společná i osobní kritéria), ukládání, využití (např. při reflexi vlastní tvorby); dokumentace vlastních děl – digitální fotografie a nástroje pro úpravu (např. změna velikosti, výběr detailu); záměrný výběr a uspořádání fotodokumentace</p>	<p>výchova HV (4. ročník): Vokální činnosti</p> <p>HV (4. ročník): Poslechové činnosti</p> <p>Etická výchova</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy
na online sbírky, třídí umělecká díla, např. podle toho, zda se jedná o fotografii či prostorový objekt) - učí se využívat digitální zdroje a dokumentaci pro svoji vlastní práci		